

Protokoll for konsultasjon med Sametinget om frivillig skogvern i Pasvik før melding om oppstart

Sted: Teams

Dato og tid: 12. desember 2025

Tilstede:

Sametinget:

Elina Hakala

Andreas Stångberg

Statsforvalteren i Troms og Finnmark:

Lisa Bjørnsdatter Helgason

Heidi-Marie Gabler

Tor Asbjørn Aslaksen Simonsen

Cathrine Amundsen

Hva gjelder saken:

Konsultasjon om oppstart av frivillig skogvern i Pasvik.

Partenes vurdering, standpunkter og konklusjoner i saken

Statsforvalteren presenterte tilbudet om frivillig skogvern med avgrensning på kart. Tilbudet gjelder utvidelse av Store Sametti - Skjelvatnet naturreservat, utvidelse av Øvre Pasvik Nasjonalpark og omgjøring av deler av Øvre Pasvik landskapsvernområde til nasjonalpark. Forslaget innebærer også frigivelse av vernet areal i Store Sametti - Skjelvatnet naturreservat og Øvre Pasvik landskapsvernområde.

Området har verneverdier som vil bidra til å oppfylle nasjonale mål om vern av skog. Forslag til forskrifter vil følge saken når den sendes på høring. Statsforvalteren presenterte også prosessplan for frivillig skogvern, og formidlet at denne prosessen må gjennomføres i løpet av neste år, fordi den må gjennomføres innen budsjettåret til Statsbudsjettet for 2026. Statsforvalteren har fått frist til 1. juli 2026 for å sende tilråding til Miljødirektoratet

Sametinget viste til at de områdene som utredes for vern i Pasvik, også har stor verdi for samisk kultur og næring. Det må gis tilbud om konsultasjoner med de berørte reinbeitedistrikt ved melding om oppstart. Sametinget vurderer også at eventuelle andre direkte berørte samiske interesser må få en åpen invitasjon til å melde om behov for i oppstartsfasen, jf. Sameloven §4-1 og §4-2.

Sametinget stilte spørsmål om hvorvidt det ville være rom for å hente inn tilleggskunnskap knyttet til områdets verdi for samisk kultur- og næringsutøvelse. Dette er viktig for å kunne redegjøre for hvilke reelle konsekvenser et vern som foreslått vil kunne gi. Sametinget understrekte at de tilbudte arealene for vern er svært store og de er aktivt i bruk i reindrift. Statsforvalteren svarte at det er begrenset med tid til nye utredninger med den prosessplanen som det legges opp til, men at det skal legges til rette for at saken blir så godt opplyst som mulig i løpet av den tiden vi har til rådighet. Sannsynligvis vil en ta utgangspunkt i den kunnskapen som foreligger. Konsultasjoner med berørte distrikt og andre direkte berørte samiske interesser i oppstartsfasen, vil også kunne bidra til et oppdatert kunnskapsgrunnlag og at saken blir så godt opplyst som mulig når det gjelder samisk kultur- og næringsutøvelse i området.

Sametinget ønsket å vite nærmere om grunnlaget for oppheving av vernet ved deler av Store Sametti-Skjelvatnet naturreservat. Statsforvalteren opplyste om at oppheving av vernet areal vil bli utredet i verneprosessen.

Sametinget viste til at det pågår konsultasjoner nasjonalt med Klima- og miljødepartementet om skogvern og samiske interesser. Statsforvalteren kjenner til dette og det forventes at resultat fra disse konsultasjonene vil legge føringer for vern, også i denne saken. Dersom det kommer prinsipielle avgjørelser i konsultasjonen mellom Sametinget og Klima- og miljødepartementet i løpet av verneplanprosessen, så legges det til grunn at disse innarbeides i vernebestemmelsene før tilråding. Sametinget kan også be om konsultasjon senere i verneplanprosessen.

Sametinget understreket at på nåværende tidspunkt kjenner Sametinget ikke til hvordan de direkte berørte samiske interesser stiller seg til verneforslaget. For at Sametinget skal kunne gi tilslutning til vernet, er det avgjørende at det er lokalt samisk oppslutning til foreslått vern.

Konklusjon:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Sametinget oppnådde enighet om følgende:

- Statsforvalteren melder oppstart om utredning av frivillig skogvern i Pasvik.
- I forbindelse med oppstartsmeldingen, skal det gis tilbud om konsultasjoner med berørte reinbeltedistrikt og en åpen invitasjon til andre samiske interesser om å melde om behov for konsultasjon. Dette vil gi oppdatert kunnskap om samiske interesser i områdene som utredes for vern, og bidra til at saken blir så godt opplyst som mulig.
- Det pågår konsultasjoner på overordnet nivå mellom Sametinget og Klima- og miljødepartementet om bestemmelser knyttet til reindrift ved vern av nye skogreservater. Det forventes at resultat fra disse konsultasjonene vil legge føringer i denne saken. Dersom det kommer prinsipielle avgjørelser i konsultasjonen mellom Sametinget og Klima- og miljødepartementet i løpet av verneplanprosessen, så legges det til grunn at disse innarbeides i vernebestemmelsene. Sametinget kan også be om konsultasjon senere i verneplanprosessen.
- Når eventuelle endringer i standard forskrift foreligger, tar vi en utsjekk/konsultasjon med de berørte reinbeitedistriktene og Sametinget på forskriften, enten fra Statsforvalteren, Miljødirektoratet eller KLD, alt etter hvor saken da ligger.

Sted og tid

Tromsø 19/12-2025

Statsforvalterens underskrift

Aleksi-Mare Gødder

Sted og tid

Varangerbotn 19.12.2025

Sametingets underskrift

ELINA HAKALA

Protokoll for konsultasjon med Sametinget om verneplanprosess for frivillig skogvern i Pasvik etter høring

Sted: TEAMS

Dato: 18. mai 2026

Til stede:

Sametinget:

Elina Hakala og Andreas Stångberg

Statsforvalteren:

Heidi -Marie Gabler, Tor Asbjørn Aslaksen Simonsen og Cathrine Amundsen.

Hva gjelder saken:

Konsultasjon i forbindelse med frivillig vern av skog i Pasvik etter høring

Partenes vurdering, standpunkter og konklusjoner i saken

Sametinget informerte om at pågående konsultasjoner mellom Sametinget og Klima- og miljødepartementet knyttet til bestemmelser om reindrift, verneforskrifter og vern av nye skogreservater, foreløpig ikke har ført frem til prinsipielle avgjørelser som kan legges til grunn i denne saken. Sametinget har planlagt møte med KLD neste uke (etter konsultasjonen).

Statsforvalteren redegjorde for status for verneprosessen etter høring. Flere av høringsuttalelsene gir innspill om at områder ikke bør avvernes. Dette vil bli gjenstand for vurdering frem mot tilrådning.

I tråd med tidligere konsultasjon med Sametinget, er det gjennomført konsultasjon med berørt reinbeitedistrikt og avtalt egne prosessmøter om saken etter konsultasjon med distriktet. Norrø's Skoltesamene har også fått informasjon om verneprosessen, og fått forespørsel om de ønsker konsultasjon i den forbindelse. Vi gjennomfører konsultasjon med Norrø's Skoltesamene den 22. juni 2026 (lagt til etter møtet).

Sametinget etterlyste mer kunnskap om samiske interesser og savnet en helhetlig vurdering av hva det utvidete vernet vil ha å si for reindriften og reinbeitedistriktet. Sametinget ba om en

synliggjøring av hvordan eksisterende vern påvirker reindrift, og hvordan ytterligere vern vil endre betingelsene for reindriften. De viste til at reinbeitedistriktet uttaler at det er store hindringer. Statsforvalteren vil utdype dette nærmere i tilrådingen og i konsultasjon med reinbeitedistriktet.

Statsforvalteren viste til at barmarkskjøring er et aktuelt tema for reindriften i Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat. I eksisterende naturreservat kan forvaltningsmyndigheten etter søknad gi tillatelse til bruk av motorkjøretøyer på barmark i forbindelse med reindrift. Statsforvalteren kjenner ikke til behovet for barmarkskjøring i naturreservatet siden det etter det Statsforvalteren kjenner til, ikke er søkt om det tidligere, men reinbeitedistriktet har gitt uttrykk for behovet i møte med Statsforvalteren.

Forslag til ny forskrift for naturreservatet som har vært på høring, viderefører hjemmelen der forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til barmarkskjøring i eksisterende naturreservat og i en del av forslaget til utvidelse. Det legges opp til *en praksis med flerårige tillatelser som del av godkjent distriktsplan i henhold til reindriftsloven slik at næringen kan utøves på tilfredsstillende måte*. Forslag til ny forskrift for naturreservatet legger opp til at *reindriften bruk av fast kjøretrasé med lett terrengkjøretøy i og gjennom reservatet til Myggvatnet/Máttaskáidi*, unntas fra ferdselsbestemmelsene. I en større del av den foreslåtte utvidelsen av naturreservatet (sone B) legger høringsforslaget opp til at det også unntas fra ferdselsbestemmelsene: *Reindriften bruk av lett motorisert kjøretøy på barmark i sone B inntegnet i vernekartet. Kjøring skal skje i henhold til distriktsplanen*.

Statsforvalteren vurderer at forslag til ny forskrift for naturreservatet, spesielt deler av utvidet areal, gir mindre søknadsbehov for reindriften, og legger rammer for vernet som ikke hindrer reindriften virke. Statsforvalteren viste også til at vi har et felles mål om å bevare naturen, både som grunnlag for bevaring av naturmangfold og som grunnlag for reindrift.

Sametinget stilte spørsmål om hvorvidt Statsforvalteren har kartlagt kjørespor fra barmarkskjøring fra reindriften i verneområdene systematisk. Sametinget viste til Miljødirektoratets faglige gjennomgang av skogvernbestemmelser og reindrift fra 2025, der det kommer frem at det er «svært få dokumenterte skader som er påført på verneverdiene i skogvernreservater som følge av reindriften utøvelsen». Statsforvalteren har ikke kartlagt kjørespor i verneområdene, men har inntrykk av at det ikke er mye skader på terreng i Store

Sametti – Skjelvatnet naturreservat med unntak av noen kjørespor. Statsforvalteren viser til at det er kunnskap om at barmarkskjøring kan skade terreng og vegetasjon. Det kan bli økt behov for barmarkskjøring høst og vår på grunn av klimaendringer.

Sametinget savnet også kunnskap om hva som skiller sone B fra de andre områdene i naturreservatet. De ønsket svar på hvorfor det legges opp til en direkte hjemmel for barmarkskjøring for reindriften her, men ikke i de andre områdene. Statsforvalteren viste til at det var rammene for oppdraget til Statsforvalteren om å utrede dette vernet.

Sametinget savnet også en begrunnelse for behovet for de foreslåtte vernebestemmelsene med tanke på erfaring av dagens bruk av områdene og eventuelle kjøreskader på verneverdiene forårsaket av eksisterende bruk. De ønsker også en beskrivelse av hvordan § 7 punkt b) i verneforskriften for Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat og § 3 punkt 6,3 i verneforskriften for Øvre Pasvik nasjonalpark, er tenkt praktisert konkret. De ønsker også tilbakemelding på om de er kjent med områder der det fungerer med søknad om barmarkskjøring for reindriften på grunnlag av distriktsplaner, og hvilke områder dette i så fall er.

Statsforvalteren vurderer at 7 punkt b) i verneforskriften for Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat og § 3 punkt 6,3 i verneforskriften for Øvre Pasvik nasjonalpark, er tenkt praktisert i tråd med bestemmelsene i godkjent distriktsplan og bruksregler i tråd med reindriftsloven og verneforskriftene og naturmangfoldloven. Statsforvalteren har ikke behandlet søknader om barmarkskjøring med grunnlag i distriktsplan i verneområder Statsforvalteren har forvaltningsmyndighet for.

Sametinget viste til at dagens bruk ikke har skadet verneverdiene. Reindriftsloven er tydelig på at barmarkskjøring skal være skånsom og ikke fornøyelseskjøring. Reindriften har gjeteplikt, og skal følge faste løyper om mulig.

Statsforvalteren viste til at de har oppdrag om å Statsforvalteren har gjennomført oppdrag om høring og utredning av tilbud om frivillig vern av skog i Pasvik etter naturmangfoldloven i tråd med oppdrag fra Miljødirektoratet. Oppdraget innebærer utvidelse av Øvre Pasvik nasjonalpark/Báhčaveaji Álbmotmeahcci og Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat, opphevelse av noe areal som i dag er vernet Øvre Pasvik landskapsvernområde med plantelivsfredning/Báhčaveaji suodjemeahcci ja beahcevuovddi ráfáidahttin og omgjøring av

deler av Øvre Pasvik landskapsvernområde til nasjonalpark, ny forskrift for Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat og endring av forskrift for Øvre Pasvik nasjonalpark og Øvre Pasvik landskapsvernområde. Det er dette som er rammen for Statsforvalterens arbeid. Det er ikke en omkamp om eksisterende vern. Statsforvalteren vurderer at det nye vernet sammen med eksisterende vern med ny og endrede forskrifter, legger grunnlag for at reindriften fortsatt kan drives på en tilfredsstillende måte.

Sametinget ønsker å bli holdt orientert om eventuelle tilbakemeldinger fra lokale samiske interesser.

Konklusjon

Statsforvalteren har gjennomført oppdrag om høring og utredning av tilbud om frivillig vern av skog i Pasvik etter naturmangfoldloven i tråd med oppdrag fra Miljødirektoratet. Oppdraget innebærer utredning av utvidelse av Øvre Pasvik nasjonalpark/Báhčaveaji Álbmotmeahcci og Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat, opphevelse av noe areal som i dag er vernet i Øvre Pasvik landskapsvernområde med plantelivsfredning/Báhčaveaji suodjemeahcci ja beahcevuovddi ráfáidahttin, ^{→ OG I STORE SAMETTI- SKJELVATNET NATURRESERVAT} omgjøring av deler av Øvre Pasvik landskapsvernområde til nasjonalpark, ny forskrift for Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat og endring av forskrift for Øvre Pasvik nasjonalpark og Øvre Pasvik landskapsvernområde. Det er dette som er rammen for Statsforvalterens arbeid. Statsforvalteren vurderer at foreslått nytt vern sammen med eksisterende vern med ny og endrede forskrifter, legger grunnlag for at reindriften fortsatt kan drives på en tilfredsstillende måte.

Sametinget har på konsultasjonens tidspunkt ikke grunnlag for å gi tilslutning til verneforslaget. For at sametinget skal gi sin tilslutning må det være lokal aksept. Sametinget legger også til grunn overordnet konsultasjon med departementet ikke er ferdig.

Underskrifter

Varangerbotn, 26.6.2026
Sted og tid

Underskrift Sametinget

ELINA HAKALA

Tromsø 30.6.2026

Sted og tid

Underskrift Statsforvalteren

Protokoll

Konsultasjon med Reinbeitedistrikt 5A/5C Beacheveai/Pasvik om frivillig skogvern i Pasvik

Sted: TEAMS/Thon Hotel Kirkenes, Kirkenes

Dato: 11. februar 2026

Til stede:

Statsforvalteren:

Heidi Marie Gabler (TEAMS), Tor Asbjørn Aslaksen Simonsen og Cathrine Amundsen.

Reinbeitedistrikt 5A/5C Beacheveai/Pasvik/NRLs arealtjeneste i arealsaker:

Egil Kalliainen (leder av distriktet) og Lajla Helene Eira ved Norske Reindriftssamers Landsforbund (NRL) – arealtjenesten.

Hva gjelder saken: Konsultasjon i forbindelse med frivillig vern av skog i Pasvik.

Partenes vurdering, standpunkter og konklusjoner i saken

Statsforvalteren presenterte tilbudet om frivillig skogvern med avgrensning på kart. Tilbudet gjelder utvidelse av Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat, utvidelse av Øvre Pasvik nasjonalpark/Báhčaveaji Álbmotmeahcci og omgjøring av deler av Øvre Pasvik landskapsvernområde med plantelivsfredning/Báhčaveaji suodjemeahcci ja beahcevuovddi ráfáidahttin til nasjonalpark. Forslaget innebærer også oppheving av vern i Store Sametti - Skjelvatnet naturreservat og Øvre Pasvik landskapsvernområde med plantelivsfredning.

Området har verneverdier som vil bidra til å oppfylle nasjonale mål om vern av skog. Forslag til forskrifter vil følge saken når den sendes på høring. Statsforvalteren presenterte også prosessplan for frivillig skogvern, og formidlet at denne prosessen måtte gjennomføres i løpet av 2026.

Statsforvalterens frist for tilråding av frivillig vern av skog i Pasvik er 1. juli 2026. Statsforvalteren viste også til lovverk og prosedyrer knyttet til gjennomføring av konsultasjoner med samiske interesser og at sentrale konsultasjoner pågår mellom Sametinget og Klima- og miljødepartementet. Videre kom Statsforvalteren inn på forskrifter og saksgang ved frivillig vern av skog.

Reinbeitedistriktet innledet om reindrift og naturbruk, og om reinbeitedistriktets bruk av området. Reinbeitedistriktet viste også sine posisjoner i forhold til frivillig vern av skog i Pasvik. Videre formidlet de at tidsfristene er for korte til å sikre en god prosess, og understreket behovet for flere møter gjennom vernearbeidet. For å klare å fange opp samisk tradisjonskunnskap og kunnskap om reindriften i området, vil Statsforvalteren derfor åpne opp for flere møter/konsultasjoner i høringsperioden.

Når det gjelder Store Sametti-Skjelvatnet naturreservat, påpeker distriktet at reinen ikke følger et fast flyttemønster, men trekker sørover til vinterbeitene på eget initiativ. Samtidig mener de at rovdyr, særlig ulv, over tid har gjort det nødvendig å flytte reinen mer aktivt til vinterbeiteområdene. Statsforvalteren tar dette til orientering.

Ifølge distriktsplanen benytter reinbeitedistriktet firehjulssykkel (ATV) om sommeren i den daglige driften. I den samme planen står det også at barmarkskjøring skal utøves i minst mulig grad for å begrense slitasjen på naturen. I foreløpig forslag til ny forskrift for reservatet legges det opp til at reindriften kan benytte seg av lett motorisert kjøretøy på barmark i sone B i henhold til distriktsplanen. Distriktet har sagt at reindriften skal drifte uhildet i verneområdene som de alltid har gjort, og det gjelder ikke bare barmarkskjøring.

I forbindelse med slakting er reindriften avhengig av å kunne lede reinen på barmark gjennom Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat til slakteanlegg. Fordi reinen delvis må samles inne i verneområdet, er faste traséer ifølge reinbeitedistriktet ikke tilstrekkelig, men de kan fungere som trekkveier. At reindriften ikke kan lede- og samle reinen i dette verneområdet ved bruk av ATV (All Terrain Vehicle) på barmark, medfører i følge reindriften ekstra arbeid og økonomiske konsekvenser.

Reindriften har frister for levering av slakt, og verneområder vanskeliggjør samling av flokken om høsten. Dette kan medføre at distriktet ikke får tatt ut slakterein på en del av flokken innen tidsfristene for reindriftilskuddet. Det blir ekstra arbeid med samling og slakting på et senere tidspunkt, ekstra utgifter med samlinger og transport av rein og tap av tilskudd når distriktet ikke får slaktet reinen innen fristene. I foreløpig forslag til ny forskrift legger Statsforvalteren opp til at kjøring på barmark utenom sone B i Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat kan foregå etter søknad til forvaltningsmyndigheten.

Reinbeitedistriktet uttrykte også at forbudet mot barmarkskjøring vil skape utfordringer for vedlikehold av reingjerder langs grensen til Finland der nasjonalparken foreslås utvidet i nord. Dette fordi vedlikeholdet av gjerdene er utfordrende om vinteren med mye snø og tele. I eksisterende forskrift for nasjonalparken kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til kjøring på barmark i forbindelse med vedlikehold av reingjerder. Reindriften stilte spørsmål om verneforskriftene for de eksisterende verneområdene skulle endres, da en endring kunne ha løst en del av utfordringene som reindriften har i verna områder.

Til dette spørsmålet svarte Statsforvalteren at det i høringsbrevet er lagt opp til at det skal foretas mindre endringer av verneforskriften for Øvre Pasvik nasjonalpark og Øvre Pasvik landskapsvernområde med plantelivsfredning, mens det for Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat vil komme helt ny forskrift. De endelige forskriftene etter et eventuelt vern vil gjelde for både eksisterende verneområder og eventuelle utvidelser. Mer informasjon om temaet er å finne på side 16 i høringsbrevet av 25. februar 2025.

Reinbeitedistriktet mente følgende tema/aktiviteter har stor innvirkning på reindriften i området:

- a. Klimaendringer har vesentlig påvirkning på reindriften, herunder behov for økt barmarkskjøring.
- b. Forsvarets økte aktivitet påvirker reindriften, og legger ytterligere press på arealer og reindriftenes muligheter til fritt å ferdes i området.
- c. Reindriften er ikke fornøyd med gjeldende forskrift for Store Sametti - Skjelvatnet naturreservat, da den ikke i tilstrekkelig grad åpner opp for kjøring på barmark i forbindelse med samling og leding av reinen gjennom reservatet, eller tillater reindriftenes tradisjonelle bruk av området.

Reindriften påpekte at drone kan benyttes til å lokalisere reinen, men bruk av drone for å lede reinen fungerer bare delvis, da reinen venner seg til dronen etter ca. 1/2 times bruk. På bakgrunn av dette er distriktet imot enhver utvidelse av de eksisterende verneområdene.

Reindriften har bedt om at både eksisterende- og eventuelle utvidelser av verneområder skal konsekvensutredes, da opprettelsen av verneområder har ført til store negative konsekvenser for distriktet. På tidspunktet da konsultasjonen med reinbeitedistriktet ble gjennomført, hadde ikke Statsforvalteren vurdert om tiltaket, det vil si frivillig vern av skog i Pasvik, skulle konsekvensutredes etter plan- og bygningsloven.

Statsforvalteren la opp til at verneprosessen skulle gjennomføres i samsvar med naturmangfoldloven samt innarbeidede rutiner og fastsatte retningslinjer for vurdering av frivillig skogvern. Selv om vi ikke hadde lagt opp til konsekvensutredning etter plan- og bygningslovens bestemmelser, vil konsekvensene for reindriften bli vurdert.

Konklusjon

Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Reinbeitedistrikt 5A/5C Beacheveai/Pasvik oppnådde enighet om følgende:

1. Tidsfristene i prosessen med frivillig vern av skog i Pasvik er korte. For å fange opp samisk tradisjonskunnskap og kunnskap om reindriften i området, vil det være behov for flere prosessmøter og konsultasjoner med reindriften i høringsperioden.
2. Det pågår konsultasjoner på overordnet nivå mellom Sametinget og Klima- og miljødepartementet om bestemmelser knyttet til reindrift ved vern av nye skogreservater. Det forventes at resultatet fra disse konsultasjonene vil legge føringer i denne saken. Dersom det kommer prinsipielle avgjørelser i konsultasjonen mellom Sametinget og Klima- og miljødepartementet i løpet av verneprosessen, så legges det til grunn at disse innarbeides i vernebestemmelsene. Reinbeitedistriktet kan også be om konsultasjon senere i verneplanprosessen.

Underskrifter

090526, RØDFJORD

Dato og sted

Egil Kalliainen

Egil Kalliainen

Leder Reinbeitedistrikt 5A/5C

6/5-2026 Tromsø

Dato og sted

Heidi Marie Gabler

Heidi Marie Gabler

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Protokoll for konsultasjon med Norrøs Skoltesamene om frivillig skogvern i Pasvik

Sted: Teamsmøte.
Dato: Mandag 22. juni 2026.
Til stede: Statsforvalteren: Heidi Marie Gabler, Tor Asbjørn Aslaksen Simonsen og Cathrine Amundsen. Norrøs Skoltesamene: Elin Mathisen (leder av foreningen).

Hva gjelder saken: Konsultasjon i forbindelse med frivillig vern av skog i Pasvik.

Partenes vurdering, standpunkter og konklusjoner i saken

Statsforvalteren presenterte tilbudet om frivillig skogvern med avgrensning på kart. Tilbudet gjelder utvidelse av Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat, utvidelse av Øvre Pasvik nasjonalpark/ Báhčaveaji Álbmotmeahcci og omgjøring av deler av Øvre Pasvik landskapsvernområde med plantelivsfredning/Báhčaveaji suodjemeahcci ja beahcevuovddi ráfáidahttin til nasjonalpark. Forslaget innebærer også oppheving av vern i Store Sametti - Skjelvatnet naturreservat og Øvre Pasvik landskapsvernområde med plantelivsfredning.

Statsforvalteren opplyste også at det pågår prosess rundt opphevelse av eksisterende vern i Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat og Øvre Pasvik landskapsvernområdet, noe som kan føre til at tilrådingen om frivillig skogvern til Miljødirektorat kan endres i forhold til høringsforslaget.

Mathisen kunne opplyse at hele Finnmark er viktig for skoltesamene, men at spesielt Pasvik og Neiden er viktige områder for skoltesamiske interesser. Videre var foreningen opptatt av at det måtte gjennomføres undersøkelser og registreringer av (skolte)samiske kulturminner både i forhold til verneforslaget samt i andre områder. De ønsket heller ikke at eksisterende vern skulle oppheves.

Høringsforslaget la opp til at vernet av deler av Øvre Pasvik landskapsvernområde skulle oppheves, blant annet fordi Finnmarkseiendommen da kunne drive skogdrift i området. Foreningen fryktet at skogsdrift i skoltesamiske områder kunne føre til tap av kulturminner, herunder blant annet skoltesamiske barkuttak og bosteder.

Konklusjon

Norrøs Skoltesamene er først og fremst opptatt av at samiske/skoltesamiske kulturminner og kulturmiljø blir registrert og tatt vare på for fremtiden.

Dersom foreslått utvidet vern i Pasvikdalen kan bidra til dette, vil det være positivt for foreningen.

Underskrifter

Sted og tid

Sted og tid

1/7-26

Underskrift Norrøs Skoltesamene

Heidi-Karin Gæll

Underskrift Statsforvalteren

Protokoll for konsultasjon mellom reinbeitedistrikt 5 A og Statsforvalteren om verneplanprosess for frivillig skogvern i Pasvik etter høring, før tilråding

Sted: TEAMS

Dato: 24. juni 2026

Til stede

Reinbeitedistrikt 5A Pasvik

v/Egil Kalliainen

Lajla Helene Eira NRLs Arealteneste

Statsforvalteren:

Heidi Marie Gabler, Tor Asbjørn Aslaksen Simonsen og Cathrine Amundsen.

Hva gjelder saken:

Konsultasjon i forbindelse med frivillig vern av skog i Pasvik etter høring

Partenes vurdering, standpunkter og konklusjoner i saken

Statsforvalteren hadde sendt utkast til kapittel om reindrift i tilråding til frivillig vern av skog i Pasvik med beskrivelse av reindrift og konsekvensene av verneplanen til distriktet den 17. og 21. juni. Reinbeitedistriktet hadde sendt interessenotat, den 24. juni, ut fra utkastet, som de ønsket tilbakemelding på. Statsforvalteren hadde ikke lest notatet på forhånd. Interessenotatet fra reinbeitedistriktet med Statsforvalterens tilbakemeldinger er grunnlaget for denne protokollen. På grunn av tidspresset har vi blitt enige om at protokoll skrives ut fra interessenotatet og Statsforvalterens tilbakemeldinger på dette.

Overordnet om saken

Reinbeitedistriktet viste til at reindriftenes arealgrunnlag er en grunnleggende forutsetning for utøvelse av næringen som samisk kultur, og eventuelle tiltak som begrenser bruken av arealer må vurderes opp mot dette utgangspunktet. En utvidelse av nasjonalparken vil også erfaringsmessig gi mer menneskelig aktivitet, noe som kan være en trussel for faunaen og beitene i området og risikoen for skogbrann og andre uheldige hendelser øker. Distriktet mener besøksstrategien i den eksisterende nasjonalparken i liten grad er

økologisk bærekraftig. Etter distriktets syn er det avgjørende at verneprosesser utformes og gjennomføres på en måte som sikrer at reindriftas bruk i praksis kan videreføres.

Statsforvalterens tilbakemelding er at forslaget til utvidelse av vernet med ny og endrede forskrifter sikrer at reindriftas bruk i praksis kan videreføres.

Kunnskapsgrunnlaget og behov for konsekvensutredning

Etter distriktets syn er det eksisterende kunnskapsgrunnlaget ikke tilstrekkelig. Kunnskapsinnhenting har i hovedsak skjedd gjennom konsultasjons- og prosessmøter med reindriften, samt gjennom tilgjengelig skriftlig materiale. Dette er etter distriktets vurdering ikke en egnet fremgangsmåte for å etablere et forsvarlig kunnskapsgrunnlag.

Distriktet vil understreke at konsultasjoner ikke er ment å fungere som arena for innhenting av kunnskap. Konsultasjoner skal legge til rette for dialog om enighet og uenighet om foreslåtte tiltak.

På første konsultasjonsmøte hadde ikke Statsforvalteren gjort en vurdering om behovet for konsekvensutredning, men distriktet ser at det ikke er gjort en utredning etter prinsippene i forskrift om konsekvensutredning. På denne bakgrunn mener distriktet at det må fremgå tydelig i konsultasjonsprotokollen om det er uenighet om dette punktet.

Statsforvalterens tilbakemelding er at det ble sagt på første konsultasjonsmøte og i høringsdokumentet, at Statsforvalteren ikke ville gjennomføre en konsekvensutredning etter KU-forskriften, men at Statsforvalteren i verneprosessen likevel ville utrede hvilke konsekvenser vernet har for reindrifta. Dette er utdypet i kapittel om reindrift i tilrådingen. Distriktet har bedt om en utredning etter prinsippene i KU-forskriften, dette er ikke gjennomført og det er uenighet på dette punktet.

Om forslag til verneforskrifter

Distriktet mener det er en grunnleggende forutsetning at reindriften skal kunne utøves uhindret innenfor de aktuelle områdene. Dette må etter distriktets syn skrives tydelig i verneforskriftene. Videre legger distriktet til grunn at det må tydeliggjøres hvorvidt Statsforvalteren er enig eller uenig i dette utgangspunktet, og at dette fremkommer i konsultasjonsprotokollen. Distriktet ber Statsforvalteren ta stilling til dette forslaget.

Distriktet registrerer at det i forslag til reviderte verneforskrifter er gjort forsøk på å ivareta hensynet til reindriften. Samtidig stiller distriktet seg uforstående til hvorfor det skal etableres søknadsordninger hvis reindrifta uansett vil/skal få utøve reindrift uhindret og bruke terrengkjøretøy i barmark. En søknadsordning vil etter distriktets syn være uforutsigbart da saksbehandlingsregler for søknadsordningen ikke er kjent for distriktet og disse kan endres uten videre medvirkning fra reindrifta. I de fleste saksbehandlingsregler er det også lagt opp til skjønnsvurderinger, noe som kan gi

uforutsigbarhet for distriktet. Distriktet stiller seg også kritisk til at området i praksis legges opp som et prøveprosjekt for nye typer forskriftsbestemmelser, hvor søknad for barmarkskjøring er knyttet opp til distriktsplaner.

Statsforvalteren viser til forskriftene som har vært på høring, og at de legger grunnlag for at reindriften fortsatt kan drives på en tilfredsstillende måte.

Statsforvalteren vurderer at reindrift er ivaretatt i verneforskriftenes formålsbestemmelser for verneområdene. Statsforvalteren har foreslått at det i formålsbestemmelsen for Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat skal tas inn denne bestemmelsen: *Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.* I gjeldende formålsbestemmelse § 2 i landskapsvernområdet står det at ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse, og at området skal kunne nyttes til reindrift. I verneformålet for nasjonalparken finnes det en tilsvarende bestemmelse om reindrifta.

Statsforvalteren vil også gi tilbakemelding på at dette ikke et prøveprosjekt for nye typer forskriftsbestemmelser. Flere eksisterende verneområder har slike spesifiserte bestemmelser om at forvaltningsmyndighetene etter søknad kan gi dispensasjon til nødvendig motorferdsel på barmark ved utøvelse av reindrift.

Om økonomiske konsekvenser

Distriktet sier at de opplever økonomiske konsekvenser av eksisterende verneområder og disse vil antagelig bli større ved utvidelser av verneområdene. Et eksempel er søknadsplikten for barmarkskjøring i Store Sametti-Skjelvatnet naturreservat. De mener at søknadsplikten hindrer distriktet å dra å samle rein som er i området, som igjen gjør at distriktet ikke rekker å ta ut slaktedyrr innen fristen for tilskudd. Dersom forskriftene i praksis ikke legger til rette for at reindriften kan drives uhindret, mener distriktet at det må gjøres avtale om kompensasjon for økonomiske tap som følge av vernetiltaket, på lik linje med grunneiere.

Statsforvalterens tilbakemelding er at vi ikke har myndighet til å inngå avtale om kompensasjon for økonomiske tap som følge av vernetiltaket, på lik linje med grunneiere.

Forslag til tilrådingen (det de viser til her er kapittelet om reindrift i tilrådingen)

Distriktet har mottatt utkast til tilråding og vurderer det slik at beskrivelsene generelt er for omfattende. Det anbefales at teksten forkortes, særlig kapittel 1.3.1. For å gjøre dokumentet mer leservennlig foreslår distriktet også at det utarbeides et kort sammendrag innledningsvis.

Statsforvalterens tilbakemelding: Etter anbefaling fra reinbeitedistriktet om å styrke kunnskapsgrunnlaget har vi lagt vekt på det i tilrådingen. Vi opprettholder det som vurderes som nødvendig for å beskrive reindriftens bruk av områdene og konsekvenser for reindriften.

For øvrig foreslår distriktet følgende tilføyinger og endringer i teksten: I kapittel 1.1 Innledning foreslås det å inkludere et nytt delkapittel om konsultasjonsprosessen:

«1.2 Konsultasjoner med Reinbeitedistrikt 5A/5C

Det har blitt gjennomført ... konsultasjonsmøter og 1 prosessmøte.

Reinbeitedistriktet er imot ytterligere utvidelser og vern i området.

Reinbeitedistriktet har uttrykt at nåværende verneområder har negative konsekvenser, inkludert økonomiske konsekvenser, for distriktet. Distriktet har derfor bedt om at utvidelsene utredes etter prinsippene i forskrift om konsekvensutredninger. Det ble ikke oppnådd enighet om dette.

Distriktet har bedt om en avtale på lik linje med grunneiere for å sikre kompensasjon for reindriftas økonomiske konsekvenser.»

Tilbakemelding fra Statsforvalteren: Avsnittet tas inn i tilrådingen under kapittel om konsekvenser for reindriften.

I kapittel 1.4 Reindriftsnæringen i Pasvikdalen foreslås det en tilføyning i tredje avsnitt:

«Klimaendringer medfører endringer i dette, og allerede nå opplever reindriften at snøen legger seg senere, samtidig som barmarkssesongen varer lengre.»

Det ble oppnådd enighet om å ta dette avsnittet inn i tilrådingen.

Videre foreslås det å legge inn et eget avsnitt før delkapittelet «Årstidsbeiter»:

«Det gis nedenfor en redegjørelse for hovedtrekkene ved driften i reinbeitedistriktet. Det presiseres at framstillingen er av teoretisk karakter og baserer seg på praktisk arbeid som i stor grad påvirkes av sesongmessige forhold, vær og klima. Driften vil derfor kunne variere, og det må påregnes endringer gjennom de ulike sesongene.»

Det ble oppnådd enighet om å ta dette avsnittet inn i tilrådingen.

I kapittel 1.10 Om motorferdsel i distriktplanen foreslås det en tilføyning i tredje avsnitt:

«I konsultasjonsmøtene har distriktet uttrykt at reindriftas bruk av områdene ikke skal anses som ødeleggende. Reindriften har benyttet områdene i generasjoner før de ble vernet, uten at naturen er blitt ødelagt. Distriktet har en klar interesse av å minimere naturinngrep, noe som også gjelder ved bruk av motoriserte kjøretøy.»

Det ble oppnådd enighet om å ta dette avsnittet tas inn i tilrådingen.

I kapittel 1.11 Konsekvenser av vernet for reindriften foreslås det en tilføyning i tredje avsnitt:

«, da barmarkskjøring må skje ved behov og på det tidspunktet reinen oppholder seg i de aktuelle områdene. En søknadsprosess vil ta tid, og reinens kontinuerlige bevegelser innebærer at flokken ikke nødvendigvis befinner seg i samme område neste dag. Klimaendringer medfører at snøen ofte kommer senere om høsten enn tidligere. Dette, sammen med andre klimatiske endringer, gjør det nødvendig med fleksibilitet i regelverket for barmarkskjøring og øvrige forskrifter som berører reindriften.»

Statsforvalterens tilbakemelding: Vi vurderer at dette kan formuleres i tilrådingen med vår kommentar:

Statsforvalteren viser til høringsforslaget i forskriftene om at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi dispensasjon til barmarkskjøring i forbindelse med reindrift. Det legges opp til en praksis med flerårige tillatelser som del av godkjent distriktsplan. Statsforvalteren vurderer at denne bestemmelsen i forskriften gjør at en oppdatert distriktsplan samt muligheten til å gi flerårige tillatelser, gjør at søknader om dispensasjon til barmarkskjøring kan behandles i god tid, og gjelde for flere år slik at det blir forutsigbart for reindriften.

Det foreslås også å ta inn følgende tekst før tabellene om verneforskriftene:

«Distriktet mener at følgende formulering må inngå i formålsbestemmelsen i forskriftene: "Reindrift skal foregå uhindret i verneområdet." Distriktet kan ikke slutte seg til forskriftene slik de er foreslått her, med unntak av bestemmelsene om bruk av drone, hvor det foreligger enighet i konsultasjonene.»

Det ble oppnådd enighet om å ta første setning inn i tilrådingens kapittel om reindrift, som en mening fra reinbeitedistriktet i kapittelet om reindrift i tilrådingen, med denne kommentaren fra Statsforvalteren:

Statsforvalteren vurderer at reindrift er ivaretatt i formålsbestemmelsene.

Statsforvalteren har foreslått at det i formålsbestemmelsen for Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat skal tas inn denne bestemmelsen: *Formålet omfatter*

også bevaring av det samiske naturgrunnet. I gjeldende formålsbestemmelse § 2 i landskapsvernområdet står det at ivaretagelse av naturgrunnet innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse, og at området skal kunne nyttes til reindrift. I verneformålet for nasjonalparken finnes det en tilsvarende bestemmelse om reindrifta.

Det ble oppnådd enighet om foreslåtte forskrifter som omhandler reindriftas bruk av droner.

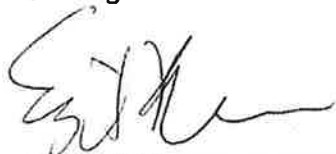
Konklusjon

Reinbeitedistriktet legger til grunn at foreslått utvidelse av verneområdene i Pasvik vil innebære en ytterligere innskrenkning i reindriftas bruk av arealene. På denne bakgrunn er distriktet negativ til utvidelsen slik den foreligger.

Statsforvalteren har gjennomført oppdrag om å gjennomføre høring og utredning av tilbud om frivillig vern av skog i Pasvik etter naturmangfoldloven i tråd med oppdrag fra Miljødirektoratet. Oppdraget var å utrede utvidelse av Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat, utvidelse av Øvre Pasvik nasjonalpark/Báhčaveaji Álbmotmeahcci, utrede omgjøring av deler av Øvre Pasvik landskapsvernområde med plantelivsfredning/Báhčaveaji suodjemeahcci ja beahcevuovddi ráfáidahttin til del av Øvre Pasvik nasjonalpark, og utrede oppheving av deler av dagens verneområder innenfor Øvre Pasvik landskapsvernområde og i Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat. Oppdraget var også å utrede ny forskrift for Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat og endring av forskrift for Øvre Pasvik nasjonalpark og Øvre Pasvik landskapsvernområde. Statsforvalteren vurderer at foreslått nytt vern sammen med eksisterende vern med ny og endrede forskrifter, legger grunnlag for at reindriften fortsatt kan drives på en tilfredsstillende måte.

Underskrifter

 010726
Sted og tid

Underskrift reinbeitedistrikt 5A Pasvik

Tromsø 1. Juli 26
Sted og tid

Underskrift Statsforvalteren

Merknad til protokoll, fra reinbeitedistrikt 5A Pasvik

30.06.26

Protokollen viser at tidsrammen for oppdraget, gitt til Statsforvalteren i Troms og Finnmark, ikke har vært styrt av en prosess som ivaretar reindriften tilstrekkelig. Et vedvarende tidspres har ført til at prosessuelle steg er kuttet for å overholde tilrådingens overleveringstidspunkt. Distriktet har derfor måttet gi svært korte tilbakemeldinger, noe som har medført at vår tradisjonelle kunnskap ikke er tilfredsstillende ivaretatt. Protokollen omtaler for eksempel kun barmarkskjøring, mens driftens samlede omfang og faktiske aktiviteter ikke er beskrevet, noe som gir et ufullstendig bilde av arealbruken.

Distriktet mener at Miljødirektoratets oppdrag og tidsramme innebærer brudd på grunnleggende prinsipper i nasjonalt lovverk og internasjonale forpliktelser, og dermed på reindriftens rett til en reell medvirkende prosess ved arealinngrep. I sluttfasen måtte partene enes om å avslutte konsultasjonene uten tilstrekkelig drøftelse av flere temaer, noe som utelukket en reell mulighet for enighet. Sluttprotokollen bærer preg av dette, ved at distriktets argumenter i hovedsak møtes med korte avslag, og til dels medhold, uten nærmere begrunnelse.

Den siste protokollen (30.01.26) og den avsluttende prosessen viser at utrederne, her Statsforvalteren i Troms og Finnmark, til en viss grad forstår reindriftas situasjon, men ikke har tilstrekkelig forståelse for hva samisk reindrift og samiske interesser er. Dette illustrerer en konflikt mellom norsk forvaltningsmessig tilnærming og samisk bruk og tradisjonell kunnskap.

Distriktets erfaring er at vi har deltatt uten at vår tradisjonelle kunnskap og faktiske arealbruk er forstått eller tillagt tilstrekkelig vekt. Tilrådingen vil dermed kunne basere seg på subjektive vurderinger, fremfor på et faktisk og kunnskapsbasert grunnlag, herunder tradisjonell kunnskap.